



## Reactie van het Deputaatschap Kerk & Overheid van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland op het Wetsvoorstel Toezicht Informeel Onderwijs

Als kerkverband maken wij ernstig bezwaar tegen dit wetsvoorstel: het is ongrondwettelijk, niet proportioneel, onuitvoerbaar, het leidt tot volstrekte willekeur en het betekent een ongekend vergaand toezicht van de overheid op het geheel van de samenleving. Over al deze bezwaren zou veel te zeggen zijn, maar als kerk is ons belangrijkste bezwaar dat de overheid met dit wetsvoorstel de principiële grens voor overheidsbemoeienis overschrijdt. Graag noemen we eerst enkele Bijbelse noties met betrekking tot de verhouding tussen de kerk en de overheid. Die zijn voor ons het vertrekpunt in de reactie op het wetsontwerp 'Toezicht op informeel onderwijs'.

- Ons kerkverband (de Gereformeerde Gemeenten in Nederland) staat in de traditie van de Reformatie. De kerk van de Reformatie streeft zelf geen wereldlijke macht na, maar heeft altijd de legitimiteit van de wereldlijke overheid gerespecteerd. Dit is o.a. gebaseerd op het woord van de apostel Paulus: "Alle ziel zij de machten over haar gesteld, onderworpen; want er is geen macht dan van God, en de machten die er zijn, die zijn van God geordineerd." (Romeinen 13 vers 1)
- Een andere Bijbelse notie is dat we als christenen behoren te bidden voor onze overheid. Zie 1 Timotheüs 2 vers 1 en 2: "Ik vermaan dan vóór alle dingen, dat gedaan worden smekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen voor alle mensen, voor koningen en allen die in hoogheid zijn, opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid." Elke zondag wordt in onze gemeenten daarom ook voorbede gedaan voor de regering, ons Koningshuis en alle bestuurders die over ons gesteld zijn.
- De Bijbel roept iedere burger dus op tot loyale gehoorzaamheid aan, en tot gebed voor de overheid. Die overheid wordt aangeduid als "dienares van God" en regeert "bij de gratie Gods": zij ontleent haar gezag aan God. De overheid is dus ondergeschikt aan Gods gezag en mag zich nooit opstellen alsof zij Goddelijke macht heeft. De overheid mag dan ook nooit absolute macht nastreven: haar macht is per definitie beperkt.
- Een ander belangrijk Bijbels uitgangspunt betreft de zelfstandigheid van zowel kerk als overheid. Dit wordt bijvoorbeeld geïllustreerd doordat het volk van Israël geleid werd door Mozes, terwijl de priesterdienst onder leiding stond van Aäron. Kerk en overheid hebben ieder een eigen, onderscheiden taak en verantwoordelijkheid in de samenleving. Dit uitgangspunt brengt met zich dat de overheid zich niet hoort te mengen in interne kerkelijke zaken. De wereldlijke overheid behoort geen enkele invloed te hebben op het belijden van de kerk. Zodra de overheid daarop invloed gaat uitoefenen wordt er een principiële grens overschreden en begeeft de overheid zich op terrein waar ze geen zeggenschap heeft.

Al deze Bijbelse uitgangspunten komen op gezette tijden aan de orde tijdens de erediensten in onze gemeenten. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de behandeling van het vijfde gebod van de Tien Geboden aan de hand van Zondag 39 van de Heidelbergse Catechismus ("Dat ik mijn vader en mijn moeder, en allen die over mij gesteld zijn, alle eer, liefde en trouw bewijze..."). Hetzelfde gebeurt ook tijdens de catechisatielessen waarin de jeugd van onze gemeenten wordt onderwezen in de geloofsleer. Dit kerkelijk onderwijs van onze jongeren is, naast het beleggen van kerkdiensten, een essentieel onderdeel van ons kerkelijk leven.



Als we al deze aspecten in ogenschouw nemen wordt direct duidelijk op welk punt het wetsvoorstel een principiële wissel omzet. Immers: op grond van het wetsvoorstel zou er over bijvoorbeeld een catechisatieles, ergens in het land, een klacht bij de Onderwijsinspectie ingediend kunnen worden. In dat geval zouden de Onderwijsinspectie, een (door de politiek benoemde!) adviescommissie, en (uiteindelijk) de Minister van Onderwijs die klacht moeten gaan beoordelen. Dit betekent dat deze overheidsorganen moeten gaan bepalen welke geloofsopvattingen wel of niet acceptabel zijn. En dat op basis van hun eigen politieke opvattingen, danwel op grond van de op dat moment heersende algemene opinie. Daarmee zou de overheid dus zeggenschap krijgen over de inhoud van het kerkelijk onderwijs in de geloofsleer.

Hiermee eigent de overheid zich niet alleen veel te veel macht toe, maar bovendien maakt de overheid hiermee een onaanvaardbare inbreuk op de zelfstandige positie en het belijden van de kerk. Een inbreuk die ons terug doet denken aan de donkere dagen van vervolging (via inkwartiering, boetes en celstraffen) in de tijd van de Afscheiding (de jaren dertig van de 19e eeuw).

### **Conclusie**

Wij zijn er diep van overtuigd dat de overheid met dit wetsvoorstel een principiële grens overschrijdt en zich op verboden terrein begeeft, nog afgezien van de vele andere bezwaren die terecht tegen dit wetsvoorstel kunnen worden ingebracht.

Daarom doen wij een klemmend beroep op de regering om het wetsvoorstel in te trekken en terug te keren van de heilloze weg die bij inwerkingstelling van de wet zou worden ingeslagen.

Deputaatschap Kerk & Overheid van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland